

FOCUS GREENPEACE

ZPS ZVEZA
POTROŠNIKOV
SLOVENIJE

KTPP

KOALICIJA ZA TRAJNOSTNO
PROMETNO POLITIKO

FOSILNI UJETNIKI? Reševanje energetske druginje mora biti trenutek osvobajanja od fosilnih goriv

Ljubljana, 7. julij 2022 – V pričakovanju novih odločitev Vlade dr. Roberta Goloba glede reševanja energetske druginje in v primežu izjemne suše v Sloveniji so predstavniki organizacij CIPRA, Focus, Greenpeace Slovenija in Zveze potrošnikov Slovenije opozorili, da morajo v iskanju rešitev na energetske krizo vladni ukrepi reševati tudi podnebno krizo, ne pa nas potisniti še globlje v nevarno fosilno prihodnost. Organizacije so predstavile načela in predloge kratkoročnih in dolgoročnih ukrepov, ki so jih v preteklih tednih posredovale Ministrstvu za infrastrukturo in ki povezujejo reševanje energetske druginje s socialno in podnebno problematiko[1].

Organizacije so poudarile, da ne bomo imeli privilegija reševati kriz posamično - reševanje energetske krize in problema energetske druginje mora zato biti nujno tudi trenutek osvobajanja ljudi od fosilnih goriv in fosilne industrije.

Poleg tega, da morajo prednostno zaščititi najranljivejše skupine prebivalstva, morajo biti ukrepi, ki vodijo do zmanjševanja rabe energije, še posebej pa rabe fosilnih goriv, ustrezno prioritizirani. Organizacije so še poudarile, da mora biti vsak subvencijski ukrep, ki zagotavlja cenovno dostopnost (fosilnih) goriv in električne energije kot odziv na krizo, časovno omejen in transparenten, politične odločitve pa ne smejo voditi do finančnega okoriščenja fosilne industrije in energetske intenzivne industrije na plečih državljanov in javnega denarja. Kratkoročne ukrepe morajo nujno pospremiti dolgoročnejši strukturni ukrepi v podporo pospešeni energetski tranziciji iz fosilnih virov energije na sistem temelječ na učinkoviti rabi energije in obnovljivih virov energije, ki dolgoročno krepi tudi družbeno odpornost na cenovne šoke.

Špela Berlot Veselko, CIPRA Slovenija in Koalicija za trajnostno prometno politiko

Ljudem je potrebno ponuditi alternativno osebemu avtomobilu - učinkovite in točne regijske železniške in avtobusne povezave ter kakovosten mestni promet - povezano v multimodalni sistem javnega potniškega prometa. Ukrepi, ki jih predlagamo, so uvedba ugodnejših tarifnih vozovnih za JPP (primer Nemčija - 9€/mesec za celoten JPP), povečanje frekvenc na

železniških progah, kjer je to že mogoče, zakasnitev upokojitve starih vlakov ter kontinuirano izboljševanje storitve JPP in dostopnost do informacij za potnike. Predlagamo ukrepe na področju kolesarjenja - nižja stopnja DDV za nakup in popravilo koles, subvencije za nakup tovornih in e-koles in kolesarskih prikolic, subvencije podjetjem za gradnjo kolesarnic, prh in garderob in stimulacije delavcem za aktiven prihod na delovno mesto. Potrebno pa je tudi zmanjšati število potovanj - z delom od doma, digitalizacijo, fleksibilnimi delavniki ter uvesti ukrepe upravljanja s prometnimi tokovi - npr. zmanjšanje hitrosti na avtocestah na 110 km/h, pametno usmerjanje prometa.

Lidija Živčič, Focus:

Nujno oskrbo z električno energijo imamo v Sloveniji urejeno, vendar pa obsega premajhen krog upravičencev. Poskrbeti bi bilo treba, da brez elektrike ne bi ostale vsaj družine z mladoletnimi otroki in starejše osebe, ogroženost zdravja pa bi bilo potrebno razlagati širše. Zato bi kazalo spremeniti ureditev nujne oskrbe in odklopa. Predlagamo prepoved odklopa iz energetskega omrežja ali daljinskega sistema ogrevanja za ranljiva gospodinjstva ne glede na izpolnjevanje obstoječih pogojev za nujno oskrbo. Prepoved odklopa naj velja ne glede na letni čas, saj je odklop v času poletnih vročinskih valov, ko je včasih potrebno hlajenje, lahko prav tako hud udarec, kot odklop v času kurilne sezone.

Katja Huš, Greenpeace Slovenija:

Medtem ko ljudi skrbijo naraščajoče cene energije, v zadnjem letu fosilna industrija po svetu beleži rekordne dobičke. Politični predstavniki morajo stopiti na stran ljudi in jim pomagati izpod fosilnega primeža. Kar danes nujno potrebujemo v Sloveniji so velike državne investicije za energetske sanacije naših domov, izboljšavo železniškega in avtobusnega sistema, ter razvoj sončne in vetrne energije na zgodovinskih ravneh. Vsa politična moč in javni denar ne smeta iti v ohranjanje fosilne mašinerije, zaradi katere bomo dobesedno skurili naš planet. Dosedanji ukrepi vlade v prvem naftnem paketu sledijo logiki, da se bo pretočila ista (ali večja) količina nafte, ljudje bodo morali isto število ur prebiti v avtu, alternativne pa jim niso približane.

Boštjan Okorn, Zveza potrošnikov Slovenije

Z bolj ambicioznimi podpornimi shemami Eko sklada¹ lahko Vlada RS pomaga ljudem, da svoje domove primerno izolirajo, namestijo toplotne črpalke, sončne elektrarne, nakupijo energetske varčne naprave. Lahko se uvede oprostitev oz. delno plačilo DDV za naložbe gospodinjstev v učinkovito rabo energije, vključno z montažo, dohodninske olajšave pri odločitvi za OVE- in URE- naprave. Obstoječim programom Eko sklada pa bi kazalo dodati program zamenjave neučinkovitih gospodinjstev z novimi (staro-za-novo) za najbolj ranljive, predvsem za večje porabnike energije, kot so hladilniki ali zamrzovalniki.

¹ Ukrep regulacije cen naftnih derivatov vključuje tudi začasno ukinitve prispevka za energetske učinkovitost, ki napaja Eko sklad.

////////////////////

KONEC

[1] Predlogi ukrepov so bili posredovani 16. in 17. junija 2022. Del predlogov je bil oblikovan tudi s pomočjo organizacije Zveza prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje.